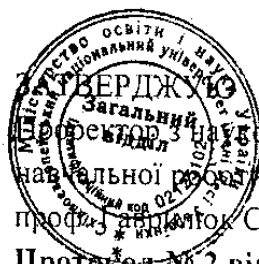

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра педагогічної та вікової психології

професор кафедри педагогічної та вікової психології
проф. Давидюк С. В. *С.В.Д.*

Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№3216102019

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
ПСИХОЛОГІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

підготовки бакалавра
галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність: 053 Психологія
освітньо-професійна програма: Психологія

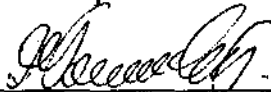
Луцьк – 2019

Програма навчальної дисципліни «ПСИХОЛОГІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ»» підготовки бакалавра, галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки, напрям підготовки 053 Психологія, за освітньою програмою Психологія

Розробник: Гошовська Дарія Тарасівна, кандидат психологічних, доцент

Рецензент: Лазорко Ольга Валеріївна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і соціальної психології та соціології

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології
протокол № 1 від 30. 08. 2019 р.

Завідувач кафедри: проф. Гошовський Я.О.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету психології
протокол № 1 від 04.09.2019р.

Голова науково-методичної комісії факультету Іванашко О.Є.

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни (за навчальним планом 2017р.)
Денна форма	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки 053 «Психологія»	вибіркова
Кількість кредитів – 7		Рік підготовки: 4-й
Загальна кількість годин - 210	Освітньо-професійна програма : Психологія	Семестр 8
		Лекції – 22 год.
		Практичні, семінарські -20 год.
		Лабораторні -18 год.
		Самостійна робота – 142 год.
		Консультації-8
	Вид контролю: залік	

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки 053 «Психологія»	вибіркова
Кількість кредитів – 6		Рік підготовки: 5-й
Загальна кількість годин - 210	Освітньо-професійна програма : Психологія	Семестр 10
		Лекції - 20 год.
		Практичні, семінарські -16 год.
		Лабораторні -16 год.
		Самостійна робота - 133
		консультації - 25

		Вид контролю: залік
Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма М.с.	Галузь знань:	вибіркова
Кількість кредитів – 5	05 Соціальні та поведінкові науки 053 «Психологія»	Рік підготовки: 3-й
	Освітньо-професійна програма : Психологія	Семестр 6
	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції - 12 год.
Загальна кількість годин - 150		Практичні, семінарські - 12 год.
		Лабораторні -10 год.
		Самостійна робота - 98
		Консультації -18
		Вид контролю: залік

II. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Курс «Психологія інклюзивної освіти» спрямований на здатність розуміти та сприймати етичні норми поведінки відносно осіб з порушеннями психофізичного розвитку, а також володіння методиками корекційної роботи з дітьми з особливими потребами розвитку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Психологія інклюзивної освіти» є вивчення поведінкових відхилень дітей на всіх онтогенетичних щаблях розвитку.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування системи знань, умінь та навичок з психолого-корекційної діяльності психолога, що забезпечують реалізацію функцій, покладених на корекційного психолога у цілому, можливість самореалізації і самовдосконалення.

Завданнями «Психології інклюзивної освіти» є формування знань про організацію, зміст та методичне забезпечення інклюзивної освіти в Україні, загальнокультурних та професійних компетенцій, необхідних для

ефективної діяльності в якості організаторів та виконавців програм інклюзивного навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Мета за завдання курсу «Психологія інклюзивної освіти» є формування у студентів знань про організацію, зміст та методичне забезпечення інклюзивної освіти в Україні; формування загальнокультурних та професійних компетенцій, необхідних для ефективної діяльності в якості організаторів та виконавців програм інклюзивного навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку

3. Результати навчання (Компетентності)

У ході вивчення навчальної дисципліни студенти повинні набути наступних компетенцій:

Загальні компетенції:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

фахові компетенції:

- Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики
- Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
- Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну) з використанням науково верифікованих методів та технік.
- Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
- Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
- Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

4. Структура навчальної дисципліни представлена у вигляді таблиць

(денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усьо го	Лекц.	Прак. Зан.	Лабо р.	Сам. роб.	Кон с.	Форма контролю
-------------------------------	---------	-------	------------	---------	-----------	--------	----------------

							/ бали
Змістовий модуль I. Генезис та основні принципи інклюзивної освіти							
1.Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи. Освітнє та соціальне обґрунтування інклюзивної освіти.	21	4	2		15		реферати, робота в групах, ДС / 36.
2.Організаційно-психологічні проблеми впровадження інклюзивної освіти в Україні. Складові інклюзивної освіти. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з ООП	21	2	2		15	2	Реферати, робота в групах / 36.
3.Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	14	2	2		10		Опитування, реферати/ 36.
4. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини в соціокультурне середовище.	18	2	2	4	10		Опитування, ДС / 76.
5.Особливості інклюзивного середовища, його зміст, структура і роль у формуванні особистості. ІРЦ: зміст і структура діяльності	18	2	2	2	10	2	Опитування, реферати/ 56.
Разом за модулем 1	92	12	10	6	60	4	216.
Змістовий модуль 2. Методичне забезпечення інклюзивної освіти							
6.Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Координація діагностики та корекції. Основні напрями діяльності сучасних психолого-медико-педагогічних центрів. Принципи корекційно-розвивальної роботи. Моделі корекції: загальна, типова, індивідуальна.	30	2	2	4	20	2	реферати, робота в групах / 76.
7. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів. Модифікація й адаптація курикулуму. Зміст нормативно-правової	28	2	2	2	20	2	Робота в групах, опитування, індивідуа

бази інклюзивного навчального закладу. Навчальний план. Типові навчальні плани. Робочі навчальні плани. Навчальні програми.							льна робота / 7б.
8. Індивідуальний навчальний план: зміст, функції, процес розробки, аналіз складових. Загальна характеристика індивідуального навчального плану: зміст та функції. Індивідуальний навчальний план як складова курикулуму. Розробка індивідуального навчального плану. Підготовка та вимоги до підписання ІНП. Аналіз психологічних компонентів індивідуального навчального плану. Співпраця з батьками як з рівноправними членами команди.	26	2	2	2	20		Індивідуальна робота, опитування / 5б.
9. Система оцінювання в умовах інклюзивного навчання. Сутність і завдання оцінювання учнів з особливими освітніми потребами. Критерії оцінювання навчальних досягнень. Функції контролю.	16	2	2	2	10		реферати, опитування / 5б.
10. Основні завдання та цілі психокорекційних заходів. Етапи психокорекційного впливу на дитину і підлітка: діагностичний, корекційний, оціночний, прогностичний. Принципи корекційної роботи. Оцінювання за допомогою портфоліо. Проблема готовності до шкільного навчання дитини з	18	2	2	2	12		Індивідуальна робота, реферати, опитування / 5б.

особливими освітніми потребами.							
Разом за модулем II	118	10	10	12	82	4	296.
Всього	210	22	20	18	142	8	406.
Види підсумкових робіт							
МКР							606
<p>Інше: студенти, які пропустили заняття мають можливість відпрацювати їх, виконавши індивідуальні завдання, реферати. Додаткові бали можна отримати також за участь у семінарі, круглому столі, конференції (наявність сертифікату) або підготовку та публікацію статті.</p>							

(заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Усьо го	Лекц.	Прак. Зан.	Лабо р.	Сам. роб.	Кон с.	Форма контролю / бали
Змістовий модуль I. Генезис та основні принципи інклюзивної освіти							
1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи. Освітнє та соціальне обґрунтування інклюзивної освіти.	16	2	2		10	2	реферати, робота в групах ДС / 2.56.
2. Організаційно-психологічні проблеми впровадження інклюзивної освіти в Україні. Складові інклюзивної освіти. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з ООП	14	2			10	2	
3. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	16	2	2		10	2	реферати, робота в групах / 6б. ДС / 2.56.
4. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини в соціокультурне середовище.	24	2	2	4	14	2	Опитування, реферати, робота в групах / 6б. ДС / 7.56.

5. Особливості інклюзивного середовища, його зміст, структура і роль у формуванні особистості.	20	2		2	14	2	опитування, робота в групах ДС / 2.56.
Разом за модулем 1	90	10	6	6	58	10	156.
Змістовий модуль 2. Методичне забезпечення інклюзивної освіти							
6. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Основні поняття та категорії інклюзивної освіти. Координація діагностики та корекції. Основні напрями діяльності сучасних психолого-медико-педагогічних центрів. Принципи корекційно-розвивальної роботи. Моделі корекції: загальна, типова, індивідуальна.	25	2	2	2	15	4	реферати, робота в групах / 5б.
7. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів. Модифікація й адаптація курикулуму. Зміст нормативно-правової бази інклюзивного навчального закладу. Навчальний план. Типові навчальні плани. Робочі навчальні плани. Навчальні програми.	23	2	2	2	15	2	Індивідуальна робота, опитування / 5б.
8. Індивідуальний навчальний план: зміст, функції, процес розробки, аналіз складових. Загальна характеристика індивідуального навчального плану: зміст та функції. Індивідуальний навчальний план як складова курикулуму. Розробка індивідуального навчального плану. Підготовка та вимоги до підписання ІНП. Аналіз психологічних компонентів індивідуального навчального	23	2	2	2	15	2	опитування, робота в групах ДС / 5б.

плану. Співпраця з батьками як з рівноправними членами команди.								
9. Система оцінювання в умовах інклюзивного навчання. Сутність і завдання оцінювання учнів з особливими освітніми потребами. Критерії оцінювання навчальних досягнень. Функції контролю.	26	2	2	2	15	5	реферати, робота в групах / 5б.	
10. Основні завдання та цілі психокорекційних заходів. Етапи та принципи психокорекційного впливу на дитину і підлітка: діагностичний, корекційний, оціночний, прогностичний. Оцінювання за допомогою портфолію. Проблема готовності до шкільного навчання дитини з особливими освітніми потребами.	23	2	2	2	15	2	Опитування, реферати / 5б.	
Разом за модулем II	120	10	10	10	75	15	25б.	
Всього	210	20	16	16	133	25	40б.	
Види підсумкових робіт								
МКР							60б	
Інше: студенти, які пропустили заняття мають можливість відпрацювати їх, виконавши індивідуальні завдання, реферати. Додаткові бали можна отримати також за участь у семінарі, круглому столі, конференції (наявність сертифікату) або підготовку та публікацію статті.								

(заочна форма навчання м.с.)

Назви змістових модулів і тем	Усьо го	Лекц.	Прак. Зан.	Лабор .	Сам. роб.	Конс .	Форма контролю / бали
Змістовий модуль I. Генезис та основні принципи інклюзивної освіти							
1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи. Освітнє та соціальне обґрунтування інклюзивної освіти.	13	1			10	2	

2. Організаційно-психологічні проблеми впровадження інклюзивної освіти в Україні. Складові інклюзивної освіти. Характеристика мережі закладів освіти для дітей з ООП	13	1			10	2	
3. Зарубіжний досвід інклюзивної освіти	15	1	2		10	2	Опитування, робота в групах / 4б.
4. Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини в соціокультурне середовище.	17	1	2	2	10	2	Опитування, реферати, ДС / 8б.
5. Особливості інклюзивного середовища, його зміст, структура і роль у формуванні особистості.	16	2		2	10	2	Опитування, робота в групах / 2б.
Разом за модулем 1	74	6	4	4	50	10	14б.
Змістовий модуль 2. Методичне забезпечення інклюзивної освіти							
6. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Основні поняття та категорії інклюзивної освіти. Координація діагностики та корекції. Основні напрями діяльності сучасних психолого-медико-педагогічних центрів. Принципи корекційно-розвивальної роботи. Моделі корекції: загальна, типова, індивідуальна.	18	2	2	2	10	2	реферати, робота в групах / 6б.
7. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів. Модифікація й адаптація курикулуму. Зміст нормативно-правової бази інклюзивного навчального закладу.	17	1	2	2	10	2	Індивідуальна робота, опитування / 6б.

Навчальний план. Типові навчальні плани. Робочі навчальні плани. Навчальні програми.							
8. Індивідуальний навчальний план: зміст, функції, процес розробки, аналіз складових. Загальна характеристика індивідуального навчального плану: зміст та функції. Індивідуальний навчальний план як складова курикулуму. Розробка індивідуального навчального плану. Підготовка та вимоги до підписання ІНП. Аналіз психологічних компонентів індивідуального навчального плану. Співпраця з батьками як з рівноправними членами команди.	15	1	2		10	2	Опитування, Індивідуальна робота, опитування / бб.
9. Система оцінювання в умовах інклюзивного навчання. Сутність і завдання оцінювання учнів з особливими освітніми потребами. Критерії оцінювання навчальних досягнень. Функції контролю.	17	1	2	2	10	2	реферати, робота в групах / 8б.
10. Основні завдання та цілі психокорекційних заходів. Етапи психокорекційного впливу на дитину і підлітка: діагностичний, корекційний, оціночний, прогностичний. Оцінювання за допомогою портфолію. Проблема готовності до шкільного навчання дитини з особливими освітніми потребами. Формування контрольної-оціночної діяльності молодшого школяра, з особливими	9	1			8		

освітніми потребами.							
Разом за модулем II	76	6	8	6	48	8	266.
Всього	150	12	12	10	98	18	406.
Види підсумкових робіт							
МКР							606
Студенти мають право отримати додаткові бали за підготовку статті, участь у конференції, вебінарі, круглому столі (підтвердженням є наявність сертифікату)							

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ з/п	Тема	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма м/с
1	Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи	20	20/15
2	Особливості організації інклюзивної освіти в Голандії	20	15/15
3	Шведська модель інклюзивної освіти.	20	18/15
4	Шкільна реформа у Канаді: перехід від роздільних систем освіти до інклюзивних шкіл	20	20/10
5	Здійснення процесу оцінки та розробки індивідуального навчального плану	20	20/15
6	Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів в інклюзивному класі	20	20/15
7	Загальні принципи здійснення адаптації та модифікацій навчально-виховного процесу	22	20/13
Всього		142	133 / 98

Перелік наукових статей для самостійного опрацювання

1. Білецька Л. Інклюзивне навчання : перші кроки в Україні/Л. Білецька // Дошкільне виховання. – 2007. – № 4. – С. 12 – 15.
2. Даниленко Л.І. Управління інклюзивною школою на засадах менеджменту освітніх інновацій/ Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навч.-мет. пос. /Кол.:авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред.Даниленко Л.І., – К.:2007. – 128с.
3. Єфімова С.М. Налагодження партнерських стосунків з родинами / Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навч. – мет. пос. /Кол. авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред.Даниленко Л.І. – К., 2007. – 128с.
4. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навч.-мет. пос. / Кол. упорядн.: Патрикєєва О. О., Софій Н.З., Луценко І. В., Василяшко І. П. Під заг. ред. Шинкаренко В. І., — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013. – 96 с.

5. Інклюзивна освіта від А до Я: порадник для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. – К., 2016. – 68 с.
6. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи / Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія.- К.: Педагогічна думка, 2007. – 458 с.
7. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. - К.: «Самміт-Книга», 2009. – 272 с.
8. Колупаєва А.А. Основи інклюзивної освіти : навчально - методичний посібник / за заг. А.А. Колупаєвої. – К. : «А.С.К.», 2012. – 308 с.

Тематика рефератів

1. Роль і місце інклюзії у сучасній системі освіти України.
2. Основні підходи до реалізації інклюзивної освіти студента.
3. Саламанкська декларація про принципи та практичну діяльність у сфері освіти осіб із особливими потребами.
4. Заклад вищої освіти як установа відкритого типу.
5. Основні підходи до організації освітньої діяльності студентів із особливими потребами.
6. Освітнє середовище інклюзивного типу: специфіка організації в університетах.
7. Доступність та універсальний дизайн навчального середовища у закладі вищої освіти: принципи та технології впровадження.
8. Інноваційний досвід реалізації професійної діяльності в системі інклюзивної освіти країн Західної Європи.
9. Зарубіжний досвід співпраці громадських організацій із закладами вищої освіти інклюзивного типу.
10. Соціальні служби та їх роль у наданні спеціальних послуг відповідно до різних освітніх потреб студентів.
11. Організація соціокультурних проектів у закладах вищої освіти інклюзивного типу.
12. Організація соціально-педагогічних проектів у закладах вищої освіти інклюзивного типу.
13. Організація благодійних проектів у закладах вищої освіти інклюзивного типу.

Тематика презентацій

1. Модель інклюзивного навчального середовища у закладі вищої освіти.
2. Ідеальний портрет викладача закладу вищої освіти інклюзивного типу.
3. Компоненти інклюзивної компетентності викладача закладу вищої освіти
4. Презентація відеосюжетів, які демонструють приклади професійного співробітництва викладача у команді фахівців інклюзивного закладу освіти.
5. Презентація спеціальних освітніх програм для обдарованих і талановитих студентів у закладах вищої освіти інклюзивного типу.
6. Презентація альтернативних методів комунікації викладача зі студентами із особливими потребами.

7. Презентація фрагмента заняття (за власним вибором) з використанням однієї із педагогічних технологій навчання студентів із особливими освітніми потребами (технології опанування професійними знаннями, кооперативне навчання, інтерактивні технології, особистісно орієнтовані технології тощо).

8. Презентація стратегій особистісного розвитку студентів із особливими потребами (розвитку самозмобілізованості, упевненості у власних силах, самостійності тощо).

10. Презентація методів безпечної практики роботи зі студентами із особливими потребами та стратегій діяльності у непередбачених ситуаціях.

ІУ. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента:

студент повинен отримати бали під час занять (враховуються бали за групову та індивідуальну роботу, виступи, дискусію, реферати, виступи на конференціях, круглих столах, вебінарах (наявність сертифікату) та підготовка статей з окресленої проблематики) якщо він присутній, або у час відведений для відпрацювання і консультацій).

Політика щодо академічної доброчесності:

Студент повинен дотримуватись академічної доброчесності:

- Самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- дотримання принципів та положень Етичного кодексу психолога (<http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>)

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%.

Списування під час контрольних робіт та заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Політика щодо перескладання: усі заняття студенти відвідують згідно розкладу навчального процесу, однак, якщо студент має право на вільне відвідування, то може відпрацювати пропущені заняття під час індивідуальних

консультацій або виконати письмово індивідуальні завдання (реферати, конспекти, підготовка статті).

У. Підсумковий контроль

Загальна оцінка «Психологія інклюзивної освіти» за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за кожен з двох модулів: балів, які отримує студент за навчальну діяльність – підготовку та виступи на практичних заняттях та виконання лабораторних робіт, виконання завдань самостійної роботи (40 балів). МКР оцінюється максимальною кількістю балів - 60. Якщо студент хоче покращити результат або отримав недостатньо балів, то він складає залік, який оцінюється від 0 до 60 балів.

На залік виносяться питання, які потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних завдань. Залік проводиться в письмовій формі і включає три питання: 1 питання теоретичне передбачає ґрунтовний аналіз окресленої проблеми, 2 – питання прикладне передбачає використання теоретичних знань під час вирішення практичних задач, третє питання творче – вимагає креативного підходу у вирішення складної ситуації.

Переведення підсумкових семестрових оцінок, виражених у балах за 100-бальною шкалою, в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється відповідно до наведеної нижче таблиці:

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
67-74		
60-66	задовільно	
1-59	незадовільно	не зараховано з можливістю повторного складання

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Особливості організації інтегрованого та інклюзивного навчання в Україні.
2. Особливості організації інтегрованого та інклюзивного навчання в Італії.
3. Особливості здобуття освіти в Австрії.

4. Психолого-медико-соціальні центри у Бельгії.
5. Особливості освітньої реформи у Голландії.
6. Шведська модель інклюзивної освіти.
7. Особливості шкільної реформи в Україні.
8. Перешкоди на шляху до шкільної реформи.
9. Вплив інклюзивної освіти на забезпечення освіти для всіх.
10. Необхідність професійної підготовки для забезпечення інклюзивної освіти.
11. Роль оцінки успішності у забезпеченні якісної освіти.
12. Організація підтримки системи інклюзивної освіти.
13. Участь громади та родини у процесі інклюзивної освіти.
14. Розроблення інклюзивної навчальної програми.
15. Підтримка розвитку системи інклюзивної освіти.
16. Початок і підтримка змін у школах.
17. Цінності інклюзивної освіти.
18. Відмінність між «інклюзією» та «інтеграцією».
19. Інклюзивна освіта: українські реалії.
20. Особливості програми «Розвиток інклюзивної освіти дітей з особливими потребами у загальноосвітніх та дошкільних закладах».
21. Мета, завдання та принципи впровадження інклюзивної освіти в Україні.
22. Шляхи впровадження інклюзивної освіти.
23. Принципи інноваційності в управлінні ЗНЗ і шляхи його реалізації.
24. Класифікація функцій управління ЗНЗ.
25. Адаптації для дитини з порушенням опорно-рухового апарату.
26. Адаптації для дитини з порушенням зору.
27. Адаптації для дитини з порушенням слуху.
28. Особливості розвитку дітей з ДЦП.
29. Інклюзивний підхід в освіті дітей з ДЦП.
30. Особливості психофізичного розвитку дітей з вадами зору.
31. Інклюзивний підхід до навчання дітей з порушенням зору.
32. Особливості психофізичного розвитку дітей з вадами слуху.
33. Інклюзивний підхід до навчання дітей з порушенням слуху.
33. Інклюзивний підхід до навчання дітей з важкими вадами мовлення.

34. Особливості розвитку дітей з вадами інтелекту (розумового розвитку).
35. Особливості роботи з дітьми з синдромом Дауна.
36. Інклюзивний підхід до навчання дітей з вадами розумового розвитку.
37. Особливості розвитку дітей із ЗПР.
38. Інклюзивний підхід до навчання дітей із ЗПР.
39. Сутність та природа дитячого аутизму.
40. Особливості розвитку дітей із РСА.
41. Робота з дітьми, що мають РСА. Загальні рекомендації.
42. Інклюзивний підхід до навчання дітей із РСА.
43. Діти із затримкою мовленнєвого розвитку (НВЗМН). Рівні НВЗМН.
44. Робота з дітьми з труднощами у навчанні. Загальні рекомендації.
45. Інклюзивний підхід до навчання дітей із труднощами у навчанні.
48. Інклюзивний підхід до навчання дітей із СДУГ.
49. Фактори, що допомагають школі залучати батьків.
50. Використання практик орієнтованих на сім'ю.
51. Реалізація індивідуального підходу у роботі з батьками.
52. Принципи педагогічної діяльності, орієнтованої на інтереси сім'ї.
53. Залучення батьків до розробки та подальшої реалізації індивідуального навчального плану.

Список рекомендованої літератури

Основна література

1. Данілавичюте Е.А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / За ред. А.А. Колупаєвої. – Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. (Серія «Інклюзивна освіта»).
2. Білецька Л. Інклюзивне навчання : перші кроки в Україні /Л. Білецька // Дошкільне виховання. – 2007. – № 4. – С. 12 – 15.
3. Даниленко Л.І. Управління інклюзивною школою на засадах менеджменту освітніх інновацій/ Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навч.–мет. пос. / Кол.: авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред.Даниленко Л.І. – Київ: 2007. – 128с.
4. Єфімова С. М. Налагодження партнерських стосунків з родинами / Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навч.-мет. пос. / Кол. авторів: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін. За заг.ред.Даниленко Л.І. – Київ, 2007. – 128с.
5. Єфімова С. М., Королюк С. В. Лідерство та інклюзивна освіта: навчально-методичний посібник / За заг. ред. Колупаєвої А.А. – Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 164 с.
6. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» /Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 2 – 3. – С. 36 – 42.

7. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: навч.-мет. пос. / Кол. упорядн.: Патрикєєва О. О., Софій Н.З., Луценко І. В., Василяшко І. П. Під заг. ред. Шинкаренко В. І. – Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013. – 96 с.
8. Інклюзивна освіта від А до Я: poradник для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. – Київ, 2016. – 68 с.
9. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи / А. А. Колупаєва // Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: монографія. - Київ: Педагогічна думка, 2007. – 458 с.
10. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. – Київ: «СаммітКнига», 2009. – 272 с.
11. Колупаєва А.А. Основи інклюзивної освіти : навчально- методичний посібник / за заг. А.А. Колупаєвої. – Київ : «А.С.К.», 2012. – 308 с.
12. Колупаєва А. Особливості управління інклюзивною школою / А. Колупаєва, Н. Софій, Ю. Найда // Директор школи. – 2011. – №11(635). – С. 23.
13. Колупаєва А. А., Данілавичюте Е. А., Литовченко С. В. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі : навчально-методичний посібник. – Київ : «А.С.К.», 2012. – 192 с.
14. Колупаєва А.А. Педагогічні технології інклюзивного навчання / А. А. Колупаєва, О. М. Таранченко. – Харків: Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. – 160 с.
15. Колупаєва А. А. Путівник для педагогів та батьків дітей з особливими потребами. Діти з особливими потребами в загальноосвітньому просторі: початкова ланка / А. А.Колупаєва, О. М.Таранченко. – Харків: Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. – 112 с.
16. Корж. А. С. Подготовка образовательного учреждения к инклюзивному образованию / А. С. Корж, Г. В. Скокова, Т.И. Брянцева // Начальная школа. – 2014. – № 4. – С. 89–90.
17. Кравченко Г. Ю. Інклюзивна освіта / Г. Ю. Кравченко. – Харків: Ранок, 2014. – 144 с.
18. Засенко В. В. Інтеграція осіб з порушеннями слуху: проблеми, пошуки, перспективи / Крок до компетентності та інтеграції в суспільство: науково-методичний збірник / В. В. Засенко. – Київ: Контекст, 2000. – 286 с.
19. Ленів З. П. Арттерапія в інклюзивній освіті / З. П. Ленів // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П.

Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія: [зб. наук. пр.]. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. – Вип. 11. – С. 96 – 98.

20. Лернер Е. И. Похожие и непохожие. Отношение к детям с ограниченными возможностями. – Москва: Акад. проект, 2001. – 64с.
21. Малярчук А. Я. Дидактичний матеріал для виправлення мовленнєвих недоліків: навчальний посібник / Антоніна Яківна Малярчук. – Київ: Літера ЛТД, 2005. – Ч. I. – 272 с.

Додаткова література

1. Матвеева Н. О. Інклюзивна освіта: навчально-методичний супровід самостійної роботи студентів / Н. О. Матвеева. – Івано-Франківськ, 2015. – 160 с.
2. Методичне забезпечення діяльності педагогічних працівників дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів щодо роботи з дітьми, які мають особливості психофізичного розвитку: наук.-метод. пос. / За ред. Н.І.Клокар, О.В.Чубарук. – Біла Церква: КОПОПК, 2006. – 121 с.
3. Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах / Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.2011 р. № 872.
4. Про створення умов щодо забезпечення права на освіту осіб з інвалідністю / Наказ МОН України від 05.12.2005 р. № 691.
5. Програма курсу «Асистент вчителя в системі інклюзивного навчання» Упор. матеріалів: Красюкова-Еннс О. В., Найда Ю.М., Байда Л.Ю. – Київ, 2012. – 12 с.
6. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями опорно-рухового апарату та розумового розвитку / за ред. Вавіної Л.С. – Київ: «АТОПОЛ», 2010. – 242 с.
7. Рейда К. Навчально-реабілітаційний центр для дітей із вадами фізичного та розумового розвитку / Дефектологія. - 2001. - №3. - С. 46-47.
8. Розвиток політики інклюзивних шкіл. Інтегроване планування послуг, їх надання та фінансування в Канаді: посібник/ Дж.Блейз, Е.Чорнобой, Ш.Крокер, Е.Страт, О.Красюкова. – Київ: Паливода А. В., 2012. – 46 с.
9. Сиротюк О. Л. Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю. Діагностика, корекція і практичні рекомендації батькам і педагогам / О. Л.Сиротюк. – Москва: ТЦ Сфера, 2003. –125 с.
10. Синьова Є. П. Тифлопедагогіка. Теорія виховання сліпих та слабозорих дітей / Є. П.Синьова. – Київ, 2009. – 212 с.

11. Соціальна підтримка дітей з обмеженими функціональними можливостями / Авт.-упор. Безпалько О.В., Губарева Т.Г. – Київ, 2002. - 212с.
12. Таранченко О. М., Найда Ю.М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник / О. М. Тараненко, Ю. М. Найда // за заг. редакцією Колупаєвої А.А. – Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 124 с.

